

Sygn.akt III AUa 73/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 lipca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Bohdan Bieniek (spr.)

Sędziowie: SA Maria Jolanta Kazberuk

SA Dorota Elżbieta Zarzecka

Protokolant: Magda Małgorzata Gołaszewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 5 lipca 2016 r. w B.

sprawy z odwołania S. S. (1)

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o ustalenie istnienia ubezpieczenia społecznego

na skutek apelacji wnioskodawcy S. S. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego w Łomży III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 26 listopada 2015 r. sygn. akt III U 230/15

I. oddala apelację;

II. zasądza od S. S. (1) na rzecz Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w B. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

Sygn. akt III AUa 73/16

UZASADNIENIE

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego decyzją z 13.04.2015 r., powołując się na przepisy ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2015 r., poz. 704) stwierdził ustanie dla S. S. (1) ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego oraz emerytalno-rentowego od 1.04.2004 r. do 28.02.2006 r.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł S. S. (1). Podniósł, że organ winien stwierdzić ewentualną nieważność poprzedniej decyzji o objęciu go ubezpieczeniem, czego skutkiem byłoby pozbawienie go ubezpieczenia za okres 2004 - 2006. Nie jest to jednak możliwe, gdyż od jej doręczenia upłynęło 10 lat, co uniemożliwia jej wzruszenie i tym samym stwierdzenie ustania ubezpieczenia za lata 2004-2006. Zdaniem odwołującego w sprawie nie ma zastosowania wskazany przez organ rentowy art. 39 ust. 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Ubezpieczony zaznaczył, że decyzja wydana na skutek błędu organu rentowego ma prawnokształtujący charakter i nie może być zmieniona ze skutkiem wstecznym, a skutki tej wadliwości nie mogą obciążać osoby zainteresowanej. Ponadto podkreślił, że w sprawie nie spełniono przesłanki z art. 83 a ust. 1 ustawy systemowej, tj. nie zostały przedłożone nowe dowody i

nie ujawniono okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji. Wszelkie okoliczności były bowiem znane organowi rentowemu przed wydaniem decyzji.

W odpowiedzi na odwołanie Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wniosła o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy w Łomży wyrokiem z dnia 26 listopada 2015 r. oddalił odwołanie.

Wydanie orzeczenia poprzedziły następujące ustalenia. S. S. (1) urodził się w dniu (...) Od 1.01.1991 r. podlegał rolniczym ubezpieczeniom społecznym z mocy ustawy jako rolnik. W dniu 16.01.2004 r. został zgłoszony do ubezpieczenia społecznego rolników syn S. R. S. jako pracujący w gospodarstwie ojca domownik. Decyzją z 9.02.2004 r. KRUS stwierdził podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników wypadkowemu, chorobowemu, macierzyńskiemu oraz emerytalno-rentowemu przez R. S. jako domownika. Umową dożywocia sporządzoną w formie aktu notarialnego w dniu 2.03.2006 r. S. S. (1) przeniósł własność należącego do niego gospodarstwa rolnego położonego we (...) na syna R. S.. Z dalszych ustaleń Sądu wynikało, że od 2.01.2004 r. do 28.02.2006 r. S. S. (1) był zatrudniony w Klubie Sportowym (...) w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku dyrektora do wyszkolenia, a od 1.07.2005 r. do 28.02.2006 r. – prezesa, pełniącego jednocześnie obowiązki dyrektora. Był z tego tytułu ubezpieczony w ZUS, a R. S. opłacał za niego składki do KRUS. Od dnia 01.03.2006 r. została mu przyznana renta strukturalna z (...), której pobieranie zawieszano w okresach podejmowania przez niego zatrudnienia. Obecnie S. S. (1) pobiera emeryturę z ZUS.

Oceniając stan faktyczny sprawy Sąd Okręgowy odwołał się do art. 7 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2015 r. poz. 704), zgodnie z którym ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu podlega z mocy ustawy: rolnik, którego gospodarstwo obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego lub dział specjalny; domownik rolnika, o którym mowa w pkt 1; jeżeli ten rolnik lub domownik nie podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu lub nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty albo nie ma ustalonego prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Ubezpieczenie ustaje z końcem kwartału, w którym ustały okoliczności uzasadniające podleganie ubezpieczeniu, z zastrzeżeniem ust. 3 (art. 3a ust.1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników w brzmieniu sprzed 1.10.2009 r.). Stosownie do treści art. 6 pkt 12 cytowanej ustawy inne ubezpieczenie społeczne to ubezpieczenie społeczne lub zaopatrzenie emerytalne, określone w odrębnych przepisach.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2015 r., poz. 121) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów. Za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 2a (art. 8 ust.1 ustawy).

W sprawie nie ulegało wątpliwości, że S. S. (1) od 2.01.2004 r. do 28.02.2006 r. był zatrudniony na podstawie umowy o pracę na pełny etat i jako pracownik podlegał ubezpieczeniu społecznemu w ZUS.

Sąd Okręgowy podkreślił, iż wskazane regulacje prawa ubezpieczeń społecznych ustanawiają swoisty priorytet „innego ubezpieczenia społecznego” nad ubezpieczeniem społecznym rolników. Przejawia się to w tym, że spełnianie warunków do podlegania ubezpieczeniu na podstawie ustawy systemowej, wyłącza podleganie ubezpieczeniu rolniczemu. Spełnienie przesłanki do ubezpieczenia z art. 6 ust. 1 ustawy systemowej uniemożliwia rolnikowi dalsze podleganie ubezpieczeniu na podstawie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, choćby w dalszym ciągu spełniał określone w niej przesłanki podlegania ubezpieczeniu rolniczemu. Jeżeli zatem rolnik – tak jak odwołujący - zawarł umowę to stanowi ona tytuł do objęcia go ubezpieczeniem, na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 26 września 2012 r., III AUa 460/12, LEX nr 1220439).

Kwestia podlegania rolniczemu ubezpieczeniu społecznemu nie jest zatem zależna od woli ubezpieczonego, jeśli zostały spełnione przesłanki objęcia go innym ubezpieczeniem społecznym. Obowiązek podlegania ubezpieczeniom wynika bowiem z przepisów prawa. Przepisy prawa z zakresu ubezpieczeń społecznych są przepisami bezwzględnie obowiązującymi, a zatem przy ich stosowaniu ani organ rentowy ani sąd nie mogą mieć na uwadze zasad współzycia

społecznego; przepisy te muszą być bezwzględnie przestrzegane w stosunku do wszystkich nawet, jeśli jawią się one osobie zainteresowanej jako subiektywnie niesprawiedliwe (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 29 sierpnia 2012 r., III AUa 356/12, LEX nr 1220431). Ubezpieczeniu społecznemu rolników podlega się wówczas, gdy rolnik lub domownik nie podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu lub nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty albo nie ma ustalonego prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych (art. 5 ust. 1 w związku z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników).

W ocenie Sądu pierwszej instancji odmiennego rozstrzygnięcia nie uzasadniają argumenty odwołującego o mylnym poinformowaniu go przez KRUS o skutkach podjęcia przez niego zatrudnienia na podstawie umowy o pracę. Przede wszystkim z akt KRUS nie wynika, aby odwołujący nie był pouczany w zakresie przysługujących mu praw i obowiązków, tym bardziej, że sam przyznał, iż miał świadomość niedopuszczalności podwójnego ubezpieczenia w sytuacji pracy na cały etat. W sytuacji jednak, gdyby nawet odwołujący przekonany był o udzieleniu mu niezgodnego z prawem pouczenia, Sąd nie może nie zastosować bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa. Odwołujący zaś swoich ewentualnych roszczeń z tego tytułu może dochodzić w procesie odszkodowawczym.

Dodatkowo, Sąd I instancji odwołując się do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2002 r., II UK 93/02, LEX nr 577471 wskazał, że sam fakt opłacania składek na ubezpieczenie przez osobę wyłączoną z możliwości objęcia ubezpieczeniem nie może rodzić skutków prawnych odmiennych od wyraźnej regulacji ustawowej. Realizacja zasady demokratycznego państwa prawnego wyrażonej w art. 2 Konstytucji RP, polega m.in. na tym, aby osoba nieuprawniona nie otrzymała świadczenia jej nienależnego.

Mając na uwadze materiał dowodowy zgromadzony w sprawie, Sąd Okręgowy uznał, że S. S. (1) od 1.04.2004 r. do 28.02.2006 r. nie podlegał rolniczemu ubezpieczeniu społecznemu. W tym stanie rzeczy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie. Od wyroku Sądu Okręgowego w Łomży apelację złożył S. S. (1), zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

1. naruszenie przepisów postępowania, mających istotny wpływ na wynik sprawy polegających na naruszeniu:

- art. 233 § 1 w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. polegającym na braku dokonania oceny wiarygodności i mocy dowodowej dokonanej na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego w postaci zaniechania zbadania legalności wydanej decyzji, w szczególności ustalenia czy przed dniem 20.03.2015 r. organowi był znany fakt podlegania ubezpieczonego ubezpieczeniu z ZUS w spornym zakresie, a co za tym idzie czy zmienił się stan faktyczny uzasadniający wydanie nowej decyzji;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego polegających na naruszeniu:

a) art. 39 ust. 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2015 r., poz. 704) poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, iż doszło do zamiany stanu faktycznego na podstawie, którego wydano decyzję o ustaleniu podlegania ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu, macierzyńskiemu i emerytalno-rentowemu w okresach od 1.04.2004 r. do 28.02.2006 r. w stosunku do ubezpieczonego, w przypadku gdy ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż organ posiadał doskonałą wiedzę już w roku 2004 r. odnośnie faktu podlegania przez ubezpieczonego obowiązkowemu ubezpieczeniu z ubezpieczeń społecznych zgodnie z ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych;

b) art. 39 ust. 4 w zw. z art. 52 ust. 1 o ubezpieczeniu społecznym rolników w zw. z art. 123 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 121) w zw. z art. 146 § k.p.a. poprzez jego błędne niezastosowanie polegające na wydaniu decyzji w przedmiocie stwierdzenia ustania ubezpieczenia społecznego rolników w okresie przekraczającym 5 lat od wydania decyzji.

Wskazując na powyższe podstawy apelacji pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającej go decyzji Prezesa KRUS i ustalenie, że S. S. (1) podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego, macierzyńskiego i emerytalno-rentowego w okresie 1.04.2004 r. do 28.02.2006 r.

jako pracujący w gospodarstwie domownik oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kosztów postępowania za obie instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Rozpoznając niniejszą sprawę Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, w granicach swobodnej oceny dowodów i wyprowadził z nich należycie uzasadnione wnioski, jak również nie naruszył norm prawa materialnego. Sąd Apelacyjny w całości podziela i przyjmuje za własne ustalenia faktyczne oraz wykładnię przepisów.

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie zasługiwał na uwzględnienie zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i niedokonanie oceny wiarygodności wszystkich dowodów. Zgodnie z treścią tego przepisu sąd jest zobowiązany do oceny wiarygodności mocy dowodów według własnego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia materiału zgromadzonego w sprawie. Uprawnienie do oceny dowodów według własnego przekonania nie oznacza oczywiście dowolności w tej ocenie, bowiem poza sporem winno być, iż dokonując tej oceny sąd nie może ignorować zasad logiki, osiągnięć nauki, doświadczenia życiowego. Dopuszczenie się obrazy art. 233 § 1 k.p.c. przez sąd może więc polegać albo na przekroczeniu granic swobody oceny wyznaczonej logiką, doświadczeniem, zasadami nauki albo też na niedokonaniu przez sąd wszechstronnego rozważania sprawy. Tymczasem Sąd Okręgowy przeprowadził właściwie postępowanie dowodowe, w wyniku których dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych w oparciu o wszechstronną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego, zgodnie z zasadami wiedzy i logicznego rozumowania oraz doświadczeniem życiowym.

Istotne okoliczności w sprawie zamykają się stwierdzeniem, że S. S. (1) od 1.01.1991 r. podlegał rolniczym ubezpieczeniom społecznym z mocy ustawy jako rolnik. W dniu 16.01.2004 r. został zgłoszony do ubezpieczenia społecznego rolników jego syn - R. S.. Decyzją z 9.02.2004 r. KRUS stwierdził podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników wypadkowemu, chorobowemu, macierzyńskiemu oraz emerytalno-rentowemu przez R. S. jako domownika. W okresie od 2.01.2004 r. do 28.02.2006 r. S. S. (1) był zatrudniony w Klubie Sportowym (...) w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku dyrektora do wykszolenia, a od 1.07.2005 r. do 28.02.2006 r. – prezesa, pełniącego jednocześnie obowiązki dyrektora. Wnioskodawca z tego tytułu podlegał ubezpieczeniom społecznym. Dodatkowo w tym okresie były uiszczane za niego składki na ubezpieczenie społeczne rolników. Przedmiotowe fakty nie są negowane przez pozwanego, a w rezultacie nie mogą powadzić do skutecznego zarzutu w oparciu o art. 233 § 1 k.p.c.

Sąd pierwszej instancji nie dopuścił się także naruszenia przepisu art. 328 § 2 k.p.c. Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury obraza cytowanego przepisu może mieć miejsce jedynie wówczas, gdy uzasadnienie skarżonego wyroku, nie posiadając wszystkich koniecznych elementów wskazanych w tym unormowaniu lub zawierając oczywiste braki w tym zakresie, uniemożliwia dokonanie kontroli apelacyjnej (por. wyroki Sądu Najwyższego z 09.03.2006 r., I CSK 147/05, LEX nr 190753, z dnia 17.03.2006 r., I CSK 63/05, LEX nr 179971, z dnia 22.05.2003 r., II CKN 121/01, LEX nr 137611). W niniejszej sprawie powyżej wskazane okoliczności nie zaistniały, a uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia umożliwiało poddanie go kontroli instancyjnej dokonywanej w ramach rozpoznania zarzutów apelacji, zawiera bowiem wszystkie niezbędne elementy określone w art. 328 § 2 k.p.c. Sam fakt, że skarżący nie akceptuje rozstrzygnięcia nie wskazuje na zasadność omawianego zarzutu procesowego.

W takim układzie prawidłowo ustalone fakty pozwalają na ocenę zagadnienia od strony prawa materialnego. Kwestią sporną było ustalenie, czy ubezpieczony S. S. (1) w okresie 2.01.2004 r. do 28.02.2006 r. spełniał przesłanki do podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników. Zgodnie z art. 7 ust. 1 w zw. z art. 16 ust. 1 pkt 1 i 2 i ust. 3 ustawy o dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (w brzmieniu obowiązującym po nowelizacji ustawą z dnia 2 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. 2004, nr 91, poz. 873) ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu oraz emerytalno-rentowemu podlega z mocy ustawy: rolnik, którego gospodarstwo obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego lub dział specjalny, domownik rolnika, o którym mowa w pkt 1; jeżeli ten rolnik lub domownik nie podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu lub nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty

albo nie ma ustalonego prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Natomiast zgodnie z art. 6 pkt 13 tej ustawy w powyższym brzmieniu, ilekroć w ustawie jest mowa o osobie podlegającej innemu ubezpieczeniu społecznemu - rozumie się osobę podlegającą obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych lub objętą przepisami o zaopatrzeniu emerytalnym.

Zasady podlegania ubezpieczeniu społecznemu uregulowane są w przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 121). Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów. Zgodnie z art. 8 ust. 1 cytowanej ustawy za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy.

Jak słusznie zauważył Sąd I instancji, rolnik podlegający innemu ubezpieczeniu społecznemu nie podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników z uwagi na to, że podleganie ubezpieczeniu społecznemu ma pierwszeństwo przed ubezpieczeniem rolniczym. Jeżeli zatem rolnik zawarł umowę o pracę, to ów tytuł ma pierwszeństwo przed ubezpieczeniem rolniczym. Ubezpieczeniu społecznemu podlega się z mocy prawa. Decyzja organu rentowego ma charakter deklaratoryjny. Słusznie więc Sąd Okręgowy podkreślił, iż kwestia podlegania ubezpieczeniu rolników jest niezależna od woli ubezpieczonego. Spełnienie przesłanek choćby jednego tytułu do ubezpieczenia z art. 6 ust. 1 o systemie ubezpieczeń społecznych społecznym uniemożliwia rolnikowi prowadzącemu działalność gospodarczą dalsze podleganie ubezpieczeniu na podstawie przepisów ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, choćby w dalszym ciągu spełniał określone w tej ustawie przesłanki podlegania ubezpieczeniu rolniczemu (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 25 listopada 2015 r., III AUa 715/15, LEX nr 1931995).

Jak wynika z okoliczności sprawy S. S. (1) w okresie od 2.01.2004 r. do 28.02.2006 r. był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy co spowodowało objęcie go powszechnym ubezpieczeniem społecznym (świadcstwo pracy z 28.02.2006 r. – k. 28, zaświadczenie nr 17/2015 r. z 2.02.2015 r. – k. 27). Skoro wnioskodawca podlegał w spornym okresie innemu ubezpieczeniu społecznemu to okoliczność ta powodowała wykluczenie go z ubezpieczenia społecznego rolników.

Sąd Apelacyjny nie podziela podniesionych w apelacji zarzutów naruszenia prawa materialnego. Rozważania w tym zakresie należy rozpocząć od analizy powołanego przez apelującego art. 39 ust. 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. Zgodnie z jego treścią w razie zmiany stanu faktycznego lub stanu prawnego, na podstawie którego wydano decyzję o ustaleniu podlegania ubezpieczeniu, wydaje się nową decyzję w tej sprawie. Przepis ten zawiera regulację odnoszącą się do wydania przez organ rentowy nowej decyzji w przypadku stwierdzenia, że osoba spełniająca warunki do podlegania ubezpieczeniu rolniczemu przestała spełniać wymagania ustawowe konieczne do dalszego objęcia tym ubezpieczeniem. W tym przypadku decyzja w przedmiocie stwierdzenia ustania ubezpieczenia nie jest wydawana w wyniku ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia tej samej sprawy ze względu na wadliwość decyzji o podleganiu ubezpieczeniu, lecz jest wydawana w wyniku wszczęcia nowego postępowania, w którym organ rentowy stwierdza, że na skutek zmiany okoliczności (stanu faktycznego) ubezpieczenie to od określonej daty ustało. Inaczej rzecz ujmując, przepis art. 39 ust. 4 zdanie pierwsze ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników ma zastosowanie w przypadku, gdy w okresie podlegania ubezpieczeniu rolniczemu nastąpiła zmiana stanu faktycznego lub prawnego, nie znajduje natomiast zastosowania w razie ujawnienia okoliczności stanowiących od początku przeszkodę do stwierdzenia podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 2004 r., II UK 359/03, OSNP 2004 nr 24, poz. 425, z dnia 14 lipca 2005 r., II UK 295/04, OSNP 2006 nr 7-8, poz. 118 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 314/07, niepublikowany).

Wbrew stanowisku apelującego w okolicznościach niniejszej sprawy Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, iż zostały spełnione przesłanki do zastosowania art. 39 ust. 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Niewątpliwie na gruncie niniejszej sprawy nastąpiła zmiana stanu faktycznego w rozumieniu tego przepisu. W oparciu o dokumenty w aktach KRUS można stwierdzić, że skarżący zawiadamiał pozwanego o istotnych okolicznościach związanych z przebiegiem ubezpieczenia. Jako przykład można podać: wniosek o rozłożenie zadłużenia na raty z 1998 r., wniosek o umorzenie odsetek od dnia 1 marca 2001 r., oświadczenie o pracy syna w gospodarstwie rolnym od dnia 16

stycznia 2004 r. W dniu 8 września 2005 r. skarżący wystąpił o wydanie zaświadczenia o podleganiu ubezpieczeniu społecznemu rolników. Akta nie zawierają informacji o podjęciu pracy zarobkowej, a więc informacji mającej wpływ na przebieg ubezpieczenia społecznego rolników. Nie można też pominąć, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych pismem z dnia 17 marca 2015 r. poinformował dopiero pozwanego o zbiegu tytułów ubezpieczenia społecznego, dołączając do pisma odpis świadectwa pracy wnioskodawcy z dnia 28 lutego 2006 r. W ten sposób jawi się ewidentna zmiana stanu faktycznego. Pozwany nie ma systematycznego obowiązku weryfikowania, czy rolnik nie podlega innemu ubezpieczeniu. Opiera się to na domniemaniu dobrej wiary ubezpieczonego, który w razie zmiany stanu rzeczy powiadomi o tym Kasę. Świadomość takiego obowiązku wynika z wniosku skarżącego z dnia 3 sierpnia 2000 r., kiedy to zawiadamiał pozwanego o braku podstaw do dalszego podlegania ubezpieczeniu społecznemu przez J. S. (vide k- 25). W rezultacie pozwany był uprawniony do wydania decyzji w przedmiocie ustania ubezpieczenia społecznego rolników.

Pozostałe podstawy prawa materialnego (art. 52 ust. 1 o ubezpieczeniu społecznym rolników w zw. z art. 123 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 146 § 1 k.p.a.) nie stanowiły podstawy rozstrzygnięcia. Dwa pierwsze przepisy mają charakter blankietowy, o tyle że stanowią ciąg odesłań do przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego. Poszukiwanie odpowiedzi w przepisach k.p.a. jest błędne, gdyż sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych charakteryzują się obowiązkiem merytorycznego rozpoznania sprawy, a przepisy k.p.a. stosuje się w kwestii nieuregulowanej w przepisach ustrojowych z zakresu ubezpieczeń społecznych. Rolniczy organ rentowy w oparciu o art. 36 ust. 1 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników jest zobowiązany do rozstrzygania w kwestii podlegania ubezpieczeniu i jego ustania ubezpieczenia. Z kolei art. 39 ust. 4 tej ustawy pozwala - w razie zmiany stanu faktycznego- na wydanie nowej decyzji. W judykaturze wyrażono pogląd, że przepisy ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników regulujące postępowanie w indywidualnych sprawach z zakresu ubezpieczenia nie zawierają natomiast regulacji w zakresie przeprowadzenia ponownego postępowania w przypadku stwierdzenia, że prawomocna decyzja w przedmiocie podlegania ubezpieczeniu była od początku błędna (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 314/07, LEX nr 494132). Przepis art. 39 ust. 4 nie określa granic czasowych wydania decyzji w przedmiocie podlegania ubezpieczeniu społecznemu. Może ona być wydana w każdym czasie - o ile (tak jak w sprawie)- dojdzie do ujawnienia nowych okoliczności faktycznych. Pod tym względem art. 39 ust. 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników stanowi *lex specialis* do art. 146 § 1 k.p.a. (por. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2009 r., III UK 86/08, OSNP 2010, nr 21-22, poz. 268).

Z tych względów apelacja podlega oddaleniu z mocy art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na zasadzie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz § 12 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz.490 ze zm. Dz. U z 2015 r., poz. 1078).